

Rozprawa doktorska

**WSPÓŁCZESNE KIERUNKI ROZWOJU WYBRANYCH MAŁYCH MIAST
SUBREGIONU MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ NA PRZYKŁADZIE SIECI CITTÀSLOW
(MIAST POWOLNYCH)**

Promotor: dr hab. inż. arch. Bogusław Podhalański, prof. PK

Promotor pomocniczy: dr inż. arch. Agnieszka Wójtowicz-Wróbel

Małe miasta stanowią największą grupę miast w Polsce. Zachodzące zmiany społeczno-gospodarcze przelomu wieków zmieniły uwarunkowania ich rozwoju. Szczególną grupą ośrodków są małe miasta leżące na obszarze Subregionu Małopolski Zachodniej, rozwijającego się pod wpływem dwóch silnych biegunów rozwoju – Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii i Krakowa. Administracyjnie miasteczka lokalizowane są na terenie województwa Małopolskiego, historycznie leżą jednak na styku dwóch różnych regionów. Jest to przyczyną zróżnicowanego poziomu świadomości regionalnej, co przekłada się na trudności z wytworzeniem integracji społeczno-gospodarczych wewnątrz subregionu. Pomysłem na zintegrowanie tego obszaru jest propozycja stworzenia sieci miast powolnych - Cittàslow, której założeniem jest budowanie sieci współpracy miast opartej o tożsamość lokalną i ich unikatowe walory. Aby dołączyć do sieci, miasto musi dokonać samooceny w oparciu o kryteria przynależności, skupione wokół takich zagadnień jak polityka środowiskowa, dbałość o środowisko czy ochrona lokalnego charakteru budynków i zespołów urbanistycznych.

Głównym celem badawczym było wytyczenie możliwych kierunków rozwoju dla wybranych małych miast Subregionu w oparciu o postulaty sieci Cittàslow. Jest ona oparta o ich własne zasoby (endogenne)—w ramach badań jakościowych i ilościowych określone zostały charakterystyczne cechy ich krajobrazu i charakteru miasta, tworzące ich unikatową tożsamość.

Ze względu na wewnętrzną niespójność regionu, stworzenie wspomnianej sieci współpracy może stanowić wstęp do integracji na płaszczyźnie kulturowej. Rozwój miast w myśl sentencji *festina lente*, czyli śpiesz się powoli, stanowi próbę zachowania odrębności kulturowej i przestrzennej w dobie globalizacji i unifikacji. Charakter danego miasta tworzony jest przez jego historię, tożsamość, zwyczaje i tradycje, produkty lokalne, a także relacje społeczno-gospodarcze. Kreowanie rozwoju miast w stylu *slow* koncentruje się na ich oryginalności oraz unikalności oraz przyjazności dla mieszkańców. Eksploracja lokalnej tożsamości służy jako narzędzie budowania konkurencyjności w skali lokalnej i regionalnej. Kryteria przynależności do sieci Cittàslow złożone są z uniwersalnych elementów pozwalających ocenić jakość życia w danym mieście i są uznawane za wspierające zrównoważony rozwój.

Wyniki przeprowadzonych badań mogą zostać zastosowane do stworzenia wspólnej strategii rozwoju dla małych miast Subregionu Małopolski Zachodniej, pozwalającej na wzmocnienie ich atrakcyjności i wytworzenie wzajemnych relacji opartych o współdziałanie. Mogą także znacząco przyczynić się do wytworzenia alternatywnego wizerunku Subregionu, najczęściej kojarzonego obecnie z przemysłem. Wyniki badań mają wartość uniwersalną, zarówno dla innych małych miast polskich, ale także europejskich, które upatrują możliwość rozwoju w oparciu o tworzenie sieci współpracy.